

Brevet som blev en svensk sommarklassiker

Berättelse

Inspelningsdagen

Den 4 december 1964 spelade Cornelis Vreeswijk in en av de sånger som svenskar idag kan utantill, även om de aldrig har köpt en av hans skivor. Sången hette "Brev från kolonien", och Cornelis var då bara 27 år gammal. Han hade redan börjat bli känd för sin hesa, sträva röst och för texter om vanliga människor och om dem som samhället helst glömde bort. Sången var i grunden hans svenska version av en amerikansk parodi, "Hello Muddah, Hello Faddah" av Allan Sherman. Men Cornelis gjorde den helt till sin egen. Han skrev en ny svensk text och kröp in i huvudet på ett litet barn, så att hela sången blev ett enda långt brev.

Sången gavs ut 1965 på liveskivan "Visor och oförskämdheter", som Cornelis spelade in tillsammans med vissångaren Fred Åkerström och sångerskan Ann-Louise Hanson. Skivan blev en av de skivor som gjorde att Cornelis namn nådde ut i hela landet.

Brevet uppifrån och ner

Hela "Brev från kolonien" är skrivet som ett brev hem. En liten pojke är på kollo, ett sommarläger för barn, och bor långt hemifrån utan sin mamma och pappa. Tillsammans med tjugoåtta andra pojkar trängs han i en enda barack. Nu sätter han sig och berättar hur det går, och brevet börjar precis så artigt och glatt som en orolig förälder skulle önska: "Hejsan morsan, hejsan stabben! Här e' brev från älsklingsgrabben."

Men ju längre brevet pågår, desto mer urartar det. Pojken berättar i förbifarten, med samma glada ton, att han har tappat två framtänder, att någon har släppt in en orm i matsalen och att hans bästa kompis Tage ligger sjuk. Den ena lilla katastrofen radas upp efter den andra, men pojken verkar inte det minsta orolig. För honom är allt detta bara en vanlig, spännande dag på lägret. Allra sist tackar han artigt för sig och meddelar glatt att de nu tänker gå ut och ställa till med ännu mer hyss. Det är just denna kontrast mellan brevets vänliga ton och det fullständiga kaos pojken beskriver som gör sången så rolig.

Den vackra melodin bakom skämtet

En stor del av humorn ligger i musiken. Den vilda, busiga texten sjöngs nämligen till "Timmarnas dans", ett vackert och högtidligt stycke ur den italienska operan La Gioconda av Amilcare Ponchielli. Den fina, nästan svävande melodin krockar med den galna texten, och just den krocken får publiken att skratta. En lyssnare väntar sig något romantiskt och stort, men får i stället höra om ormar i matsalen och utslagna tänder.

Bakom skämtet fanns ändå något allvarligare, vilket var typiskt för Cornelis. Kollo var från början en social insats, till för barn vars familjer inte hade råd att åka på semester. I pojkens glada, sorglösa ton hör man därför både fattigdom och en stor livsglädje på samma gång. Cornelis hade en sällsynt

förmåga att berätta om svåra livsvillkor utan pekpinningar, genom värme och humor i stället för klagan, och "Brev från kolonien" är ett av de finaste exemplen på det.

En sång som inte vill ta slut

"Brev från kolonien" blev snabbt en stor framgång. Den låg på Svensktoppen i tio veckor under våren 1965. Men den verkliga framgången går inte att mäta i listor. Sedan dess har generation efter generation av barn sjungit sången på sommarläger, bussresor och skolavslutningar, ofta utan att veta att den en gång skrevs av en nyligen invandrad nederländare med en hes röst.

Att en sång om en pojkes kaotiska sommar har blivit en självklar del av den svenska sommaren säger något om Cornelis storhet. Han kunde skriva enkelt nog för att barn skulle älska sången, och samtidigt smart nog för att vuxna skulle höra allvaret under skämtet. På så sätt lever sången vidare varje gång ett gäng barn drar igång "Hejsan morsan, hejsan stabben" – generation efter generation.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
utantill	minnas och kunna något utan att läsa
hes	röst som är sträv och raspig
krypa in i huvudet på någon	här: tänka och känna som någon annan
ett kollo	ett sommarläger för barn
en barack	ett enkelt hus där många bor
trängas	vara många på liten plats
urarta	bli sämre och vildare, gå överstyr
i förbifarten	Han nämnde nyheten bara i förbifarten under lunchen.
högtidlig	allvarlig, fin och stor
en krock	här: när två olika saker oväntat möts
en social insats	hjälp i samhället för dem som behöver
pekpinne	när man säger åt andra hur de ska leva
sorglös	utan oro, lätt om hjärtat

Läsförståelsefrågor

---

1. Vilket år gavs "Brev från kolonien" ut?
  1. 1937
  2. 1965
  3. 1987
2. Vad var oväntat med hur Cornelis berättade sången?
  1. han sjöng på nederländska
  2. han lät hela sången bli ett brev från ett barn
  3. han sjöng utan musik
3. Vilka spelade Cornelis in liveskivan "Visor och oförskämdheter" med?
  1. Fred Åkerström och Ann-Louise Hanson
  2. helt ensam
  3. en symfoniorkester
4. Varför blev kombinationen av musik och text komisk?
  1. den busiga texten möter en vacker, högtidlig opera-melodi
  2. melodin var ful
  3. texten var sorgsen och allvarlig
5. Vad säger texten om kollo från början?
  1. att det bara var för rika barn
  2. att det var en social insats för barn vars familjer inte hade råd med semester
  3. att det var en skola för vuxna
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Pojken i sången bodde tillsammans med tjugoåtta andra pojkar.
  2. Melodin kommer från en italiensk opera.
  3. Cornelis skrev sången tillsammans med Fred Åkerström.
  4. Sången låg på Svensktoppen i tio veckor.
7. Förklara med egna ord vad som menas med "kontrasten mellan brevets vänliga ton och det fullständiga kaos pojken beskriver". (öppen fråga)
8. Texten säger att man i pojkens glada ton hör "både fattigdom och en stor livsglädje på samma gång". Vad betyder det?
9. Varför kunde Cornelis berätta om svåra livsvillkor "utan pekpinna"? Vad menas?
10. Varför säger texten att den verkliga framgången "inte går att mäta i listor"?
11. Vad tror du att texten vill säga om varför sången har levt vidare så länge? (öppen fråga)

Diskussionsfrågor

- “Brev från kolonien” är rolig fast den handlar om kaos och otur. Varför kan vi skratta åt strul och olyckor i sånger och berättelser?
- Texten beskriver en krock mellan en vacker melodi och en busig text. Känner du till andra exempel där två saker som inte passar ihop ändå skapar något starkt?
- Cornelis berättade om allvarliga saker, som fattigdom, på ett lättsamt sätt “utan pekpinningar”. Tycker du att det är ett bra sätt att ta upp svåra ämnen? Varför eller varför inte?
- Vissa sånger följer med människor i generationer. Vad tror du krävs för att en sång eller berättelse ska leva vidare så länge?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om en sång, berättelse eller film som har följt med dig sedan barndomen. Vad handlar den om, och varför har den stannat hos dig?